

Motion

1981/82: 1783

Kerstin Anér och Gabriel Romanus

Åtgärder för att förebygga alkoholskador bland skolbarn

I den här motionen lägger vi fram några förslag om hur skolans undervisning i alkoholfrågor skall kunna bli bättre. Men skolans undervisning i dessa frågor hör hemma i ett större sammanhang, dvs. hur alkoholen påverkar barnens tillvaro över huvud taget.

Barn och ungdomar far illa av alkohol, när de själva dricker den, ofta även när de vuxna gör det. Alkoholen förstör många uppväxtmiljöer. Alkoholen ligger bakom många fall av barnmisshandel.

Barn skadas av alkohol därför att vuxna bjuder dem eller därför att vuxna köper ut alkohol från Systembolaget till tonåringar som inte själva får handla där. Det är därför viktigt med intensiva insatser mot langning, liksom mot alkoholförsäljning som kringgår den åldersgräns som gäller på Systembolaget.

Men när det gäller alkoholism bland barn – något som numer är verklighet i vårt land – liksom inom alkoholpolitiken i stort krävs en samverkan mellan restriktioner och opinionsbildning. Det ena kan aldrig ersätta det andra. Båda behövs.

Den alkoholinformation som bäst kan nå fram till barn och ungdomar är – eller borde åtminstone vara – skolans alkoholupplysning.

Detta är ett av de områden inom alkoholpolitiken där det går att göra mer för att minska alkoholförbrukningen, och därmed minska skadorna. Undervisning om alkohol och andra beroendeframkallande medel har länge varit obligatorisk i *grundskolan*. 1977 års alkoholpolitiska beslut innebar att större vikt skulle läggas vid dessa frågor även i *gymnasieskolan*, och det är angeläget att även den delen av beslutet fullföljs.

Tyngdpunkten i skolans alkoholinformation skall ändå ligga kvar i grundskolans mellanstadium och högstadium. Det är då ungdomarna först kommer i verklig kontakt med alkoholbruket. För skolans undervisning skall i princip gälla detsamma som för alkoholinformationen i övrigt. Man måste särskilt uppmärksamma att värderingarna i en del ungdomskretsar när det gäller alkoholen ofta är sådana att man närmast vägrar att lyssna på vad vuxna människor säger.

Det är därför viktigt att skolans undervisning om alkoholen är saklig. Man bör också pröva nya undervisningsformer. Det finns goda erfarenheter av att "opinionsbildare" i skolklasserna tillsammans med lärare utbildas vid särskilda kurser och därefter undervisar sina kamrater om alkoholfrågan. Ideella organisationer, inte minst Länkrörelser och liknande, bör ha en viktig roll i skolans undervisning.

Undervisningen om alkohol, narkotika och tobak har ofta inte fått avsedd omfattning, därför att den har legat utanför den vanliga ämnesindelningen. Bristande kunskaper, bristande lärarutbildning och otillräckligt engagemang har också försvårat undervisningen om alkohol.

Samordningsorganet för alkoholfrågor har föreslagit att varje skola som en del av sin lokala arbetsplan skall utarbeta ett särskilt handlingsprogram för arbetet med drogfrågor. Det är mycket angeläget att detta förslag genomförs med konsekvens i alla kommuner.

Lärarna behöver också stöd från länskolnämnderna. De regionala resurserna för skolornas arbete i ANT-frågor måste bli tillräckliga för skolornas behov.

Alla elever på högstadiet bör få en lärobok om alkohol- och narkotikafrågor, som skall användas i den obligatoriska undervisningen inom ramen för de olika fackämnena.

Lärare, ungdomsledare och andra offentligt anställda som i sitt arbete kommer i kontakt med tonåringar måste i sin yrkesutbildning få tillräckliga kunskaper om alkohol och narkotika. Detta ställer krav både på lärarhögskolor och annan liknande yrkesutbildning, och på undervisningen i en del ämnen vid universiteten. Fortbildningen av lärare i alkohol- och narkotikafrågor är eftersatt och behöver rustas upp.

Med hänvisning till vad ovan anförts hemställs

1. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som i motionen anförts angående formerna för en förbättrad alkoholinformation i skolan,
2. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som i motionen anförts angående fördelningen av undervisningstiden rörande beroendeframkallande medel mellan mellanstadiet, högstadiet och gymnasieskolan,
3. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som i motionen anförts angående lärobok om alkohol- och narkotikafrågor för alla elever på högstadiet,
4. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som i motionen anförts angående yrkesutbildningen och fortbildningen för lärare, ungdomsledare m. fl.

Stockholm den 26 januari 1982

KERSTIN ANÉR (fp)

GABRIEL ROMANUS (fp)